

Kosmické události v září 2001

(Časové údaje jsou ve středoevropském letním čase)

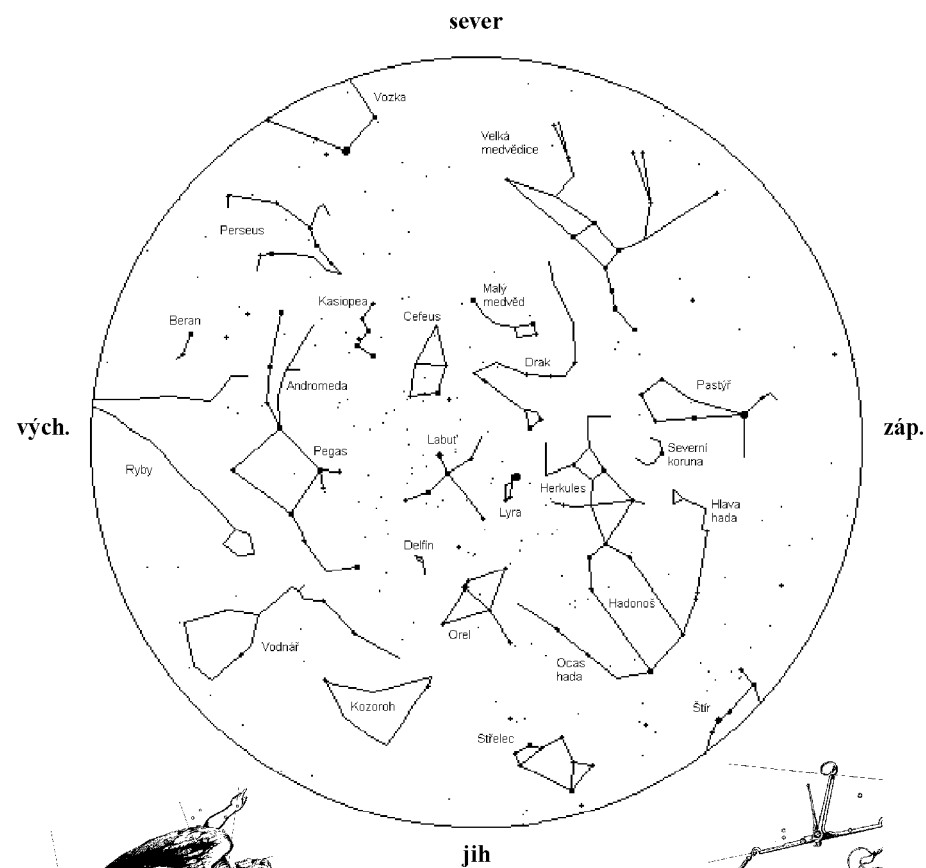
- 1. 9. Kometa C/2001 B2 (NEAT) v přísluní: 5,306 AU
- 1. 9. 09 h Uran v konjunkci s Měsícem, Uran 3,6° severně
- 2. 9. 24 h Měsíc v úplňku
- 3. 9. Kometa Gehrels 3 v přísluní: 3,627 AU
- 3. 9. 25. výročí (1976) přistání sondy Viking 2 na Marsu
- 4. 9. Planetka 2000 OK8 nejbližší Zemi: 0,136 AU
- 6. 9. Start Progressu M1 Sojuzu-U ke stanici ISS 6P
- 9. 9. Kometa P/1999 J5 (LINEAR) nejbližší Zemi: 3,602 AU
- 9. 9. Na ranní obloze seskupení Měsíce, Aldebaranu, Saturna a Plejád
- 10. 9. Saturn v konjunkci s Měsícem, Saturn 0,6° severně
- 10. 9. 21 h Měsíc v poslední čtvrti
- 10.- 15. 9. Joint European and National Astronomical Meeting, Mnichov, Německo
- 11.- 15. 9. Konference: Nová éra v kosmologii, Durham, Velká Británie
- 12. 9. 15 h Jupiter v konjunkci s Měsícem, Jupiter 0,2° jižně, zákryt nastane u nás ve dne: 15h 11m -15h 46m
- 14. 9. Kometa Borrelly v přísluní: 1,358 AU
- 14. 9. Kometa Oterma nejbližší Zemi: 4,712 AU
- 15. 9. Start Sojuzu (stykovací oddíl 1) ke stanici ISS 4R
- 15. 9. 08 h Venuše v konjunkci s Měsícem, Venuše 2,8° jižně, poblíž hvězda Regulus ve Lvu
- 16. 9. Kometa Gehrels 1 nejbližší Zemi: 2,558 AU
- 17. 9. Planetka 2001 KF54 nejbližší Zemi: 0,149 AU
- 17. 9. 12 h Měsíc v novu
- 18. 9. 24 h Merkur v největší východní elongaci: 26° 32' od Slunce
- 19. 9. 04 h Merkur v konjunkci s Měsícem, Merkur 7,6° jižně
- 19. 9. Kometa Helin nejbližší Zemi: 1,529 AU
- 20. 9. 22 h Venuše v konjunkci s Regulem, Venuše 0,5° severně
- 22. 9. Sonda Deep Space 1 prolétá kolem komety Borrelly
- 24. 9. 12 h Měsíc v první čtvrti
- 24. 9. Kometa Helin v přísluní: 2,531 AU
- 25. 9. 04 h Mars v Konjunkci s Měsícem, Mars 1,9° jižně
- 25. 9. Planetka 22771 (1999 CU3) nejbližší Zemi: 0,114 AU
- 25.- 29. 9. SOLSPA 2001 Eurokonference o slunečním cyklu a kosmickém počasí, Neapol, Itálie
- 27. 9. 05 h Saturn v zastávce, začíná se pohybovat zpětně
- 27. 9. 07 h Neptun v konjunkci s Měsícem, Neptun 3,4° severně
- 28. 9. 12 h Uran v konjunkci s Měsícem, Uran 3,8° severně
- 28.- 30. 9. První marťanská společnost evropské dohody, Paříž, Francie
- 29. 9. - 10. 10. Perspektivy astrobiologie, Chania, Kréta

Měsíčník vydává jako informační leták Hvězdárna a planetárium v Hradci Králové.
Adresa: Zámeček 456, 500 08 Hradec Králové, tel. (049) 5264087, fax. (049) 5267952.
Internet: <http://www.astrohk.cz>, E-mail: astrohk@astrohk.cz

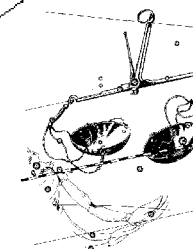
MĚSÍČNÍK

HVĚZDÁRNA A PLANETÁRIUM Hradec Králové

Obloha v polovině září ve 21 hodin SELČ

Září 2001

programy Hvězdárny a planetária v Hradci Králové

září 2001:

PROGRAM PRO DĚTI I RODIČE

soboty v 15:00

podzimní hvězdná obloha s astronomickou pohádkou
„Škola hvězd“ v planetáriu, starší dětské filmy, aktuální
informace, dalekohledy, při jasné obloze pozorování Slunce

VEČERNÍ PROGRAM

středy, pátky a soboty v 19:00

podzimní hvězdná obloha v planetáriu, výstava,
film, ukázka dalekohledu, aktuální informace
s využitím velkoplošné projekce

VEČERNÍ POZOROVÁNÍ

středy, pátky a soboty ve 20:30

jen při jasné obloze!

ukázky zajímavých objektů večerní oblohy

PŘEDNÁŠKY

„Božství Slunce v dějinách lidstva“

sobota 22. září v 17:00

přednáší PaedDr. Josef Bartoška - HPHK

„Jižní Indii

sobota 29. září v 17:00

- státy Tamil Nadu a Kerala“

přednáší Mgr. Olga Teplá - LF UK HK

VÝSTAVA

pracovní dny 9 - 12 a 13 - 15 h

„Desetiletá proměna Hradce Králové“

též při programech:

(Josef Krejza - letecké snímky)

středa a pátek v 19 h

sobota v 15 a v 19 h

Uctívání Slunce

„Slunce je hvězda proměnná
a člověk jeho tvorem -
jak krásný je ten člověk přec
s svým ideálním vzorem!...“

Jan Neruda: Písňe kosmické

„Slunce je veliký básník
a napsalo krásnou báseň
zlatým perem
na naši zem“

Jiří Wolker: báseň Žně
ze sbírky Host do domu

Už i pračlověk tušil, aniž by věděl přesně proč, že Slunce je důležité pro život na Zemi. Trvalo však ještě dlouhou dobu, než lidé přišli na to, jak využít toto nebeské těleso pro měření času v denním životě a jak využít energii z něho dopadající na naši planetu. Chápali Slunce jako nezbytnou podmínku života na Zemi a již dávno tušili, že všeho moc škodí, takže nadbytečné množství energie ze Slunce by mohlo být i zkázou života. Slunce naši předkové zahrnuli i do čtyř základních živlů: oheň, voda, vzduch a země. Oheň byla pozemská obdoba Slunce na obloze, zdroj světla a tepla.

Uctívání tohoto zdroje energie mělo a má mnoho rozličných forem, od modliteb doprovázených tancem v Indii až po velice drsný a krutý vztah člověka ke Slunci v podobě lidských obětí u Aztéků v Mexiku. Zbožňování Slunce se projevovalo v řadě magických úkonů, kterými chtěli lidé ovlivnit Slunce, aby jim sloužilo a neničilo je. Slunci stavěli lidé megalitické stavby, chrámy i pyramidy. Někteří panovníci se považovali za syny Slunce nebo se dokonce prohlašovali za Slunce samotné.

V Egyptě zjistili učení kněží, že pravidelně se opakující záplavy nilského údolí souvisí s ročním pohybem Slunce po obloze, a tak se Slunce stalo největším božstvem. V Indii bůh Slunce Surya zaháněl temnotu, nemoce a zlo. V Íránu se bůh Slunce jmenoval Mithra a jeho oko bylo vševidoucí. Genesis, nejstarší část Bible, popisuje Slunce jako velké světlo na obloze nebeské, které odděluje den od noci a je na znamení a měření časů, dnů a let.

V judaismu je pozoruhodný obřad žehnání Slunce, když Slunce vstupuje do nového cyklu dle Talmudu každých 28 let (sluneční kruh) a koná se první středu v měsíci Nisanu toho roku, kdy dle tradice se Slunce nachází ve stejné poloze jako při stvoření světa. Sluneční monoteismus se rozvinul od Elagobala a Aureliana v roce 274 n. l. jako uctívání nepřemožitelného Slunce (Sol Invictus) v podobě státního náboženství. Konstantin Veliký roku 313 zrušil uctívání nepřemožitelného Slunce a zavedl jako oficiální náboženství křesťanství. Římské slunovratové slavnosti Natalis Invicti Solis byly nahrazovány oslavou Kristových narozenin 25. prosince. Z dob prolínání těchto kultů se nachází znázornění Krista jako slunečního boha se slunečními paprsky kolem hlavy. Věcná symbolika z těchto dob je monstrance, symbol Slunce. Aztékové v roce 1486 zasvětili pyramidu v Tenochtitlánu Slunci, bohu Huitzilopochtlimu a 20 000 zajatcům krále Ahuitzota byla zaživa vyříznuta srdce a ještě bušící byla vyzdvížena ke Slunci.

Josip Kleczek: "Slunce a člověk", Academia 1973

I v dnešní době se lidé obrací ke Slunci jako zdroji energie. O vztahu člověka ke Slunci promluví v 17 hodin v sobotu 22. září Josef Bartoška na hvězdárně v Hradci Králové.

Změna programu vyhrazena

Vstupné 10,- až 35,- Kč podle druhu programu a věku návštěvníka